

Stanisław KOZIEJ

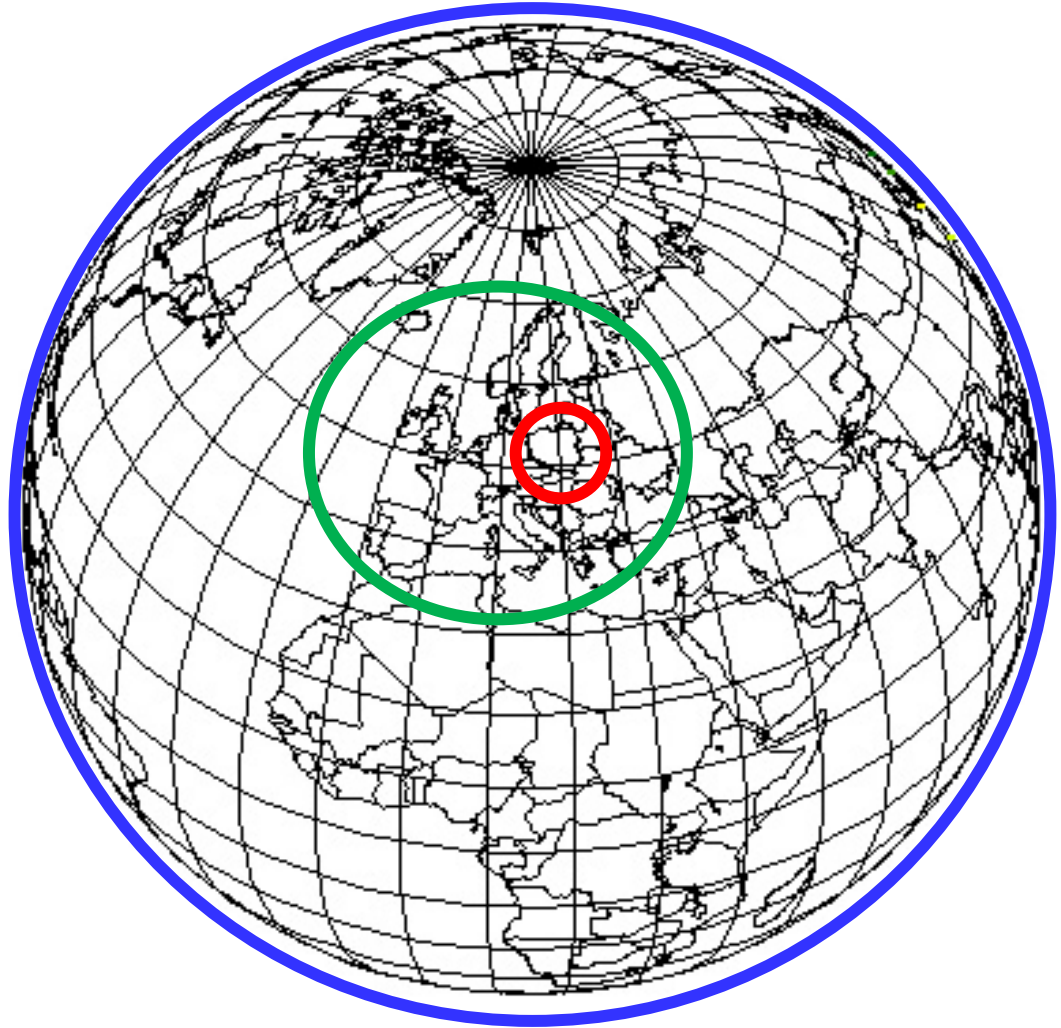
**POLITYKA
BEZPIECZEŃSTWA
PAŃSTWA**

**CZ. II
Środowisko
bezpieczeństwa**

www.koziej.pl
[@SKoziej](https://www.instagram.com/SKoziej)

Środowisko bezpieczeństwa: Wymiary

- **Globalne**
- **Regionalne/
Europejskie**
- **Krajowe**

WYMIAR GLOBALNY

GLOBALNE TRENDY STRATEGICZNE

- **Globalizacja i rewolucja informacyjna**
- **Asymetryzacja polityczna (rozpad świata dwubiegunowego, ścieranie się cywilizacji, podmioty pozapaństwowe, proliferacja BMR...)**
- **Hybrydowość zagrożeń (koniec ery pozimnowojennej)**
- **Powrót globalnej rywalizacji mocarstw – nowa, druga, hybrydowa zimna (chłodna?) wojna**

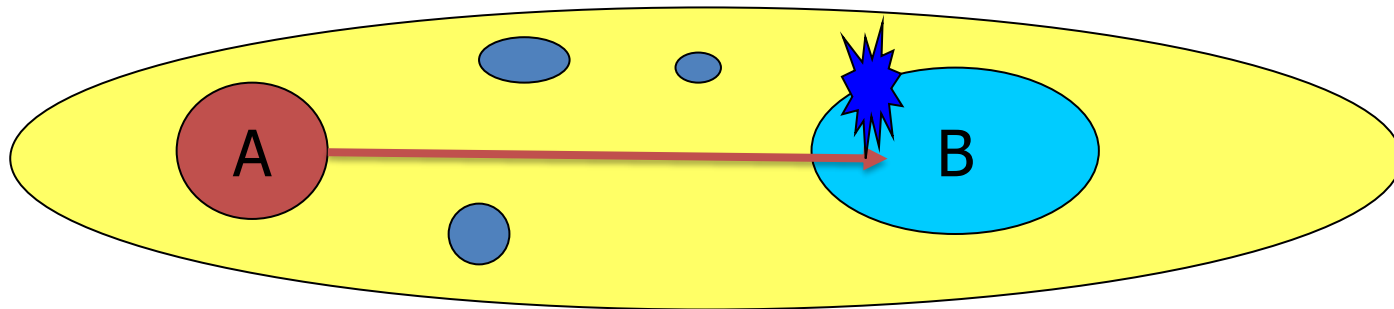
ZAGROŻENIA TRANSNARODOWE (niepaństwowe)

ISTOTA TERRORYZMU

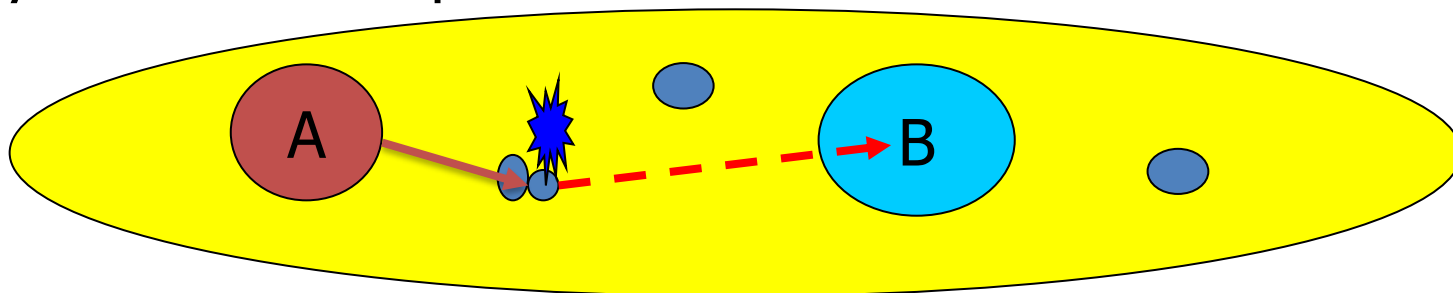
Celowe (*świadomie zamierzone*) i spektakularne atakowanie niewinnych, postronnych osób dla pośredniego (asymetrycznego, poprzez opinię publiczną) oddziaływania na przeciwnika politycznego lub ideologicznego

Istota terroryzmu

Walka – atakowanie przeciwnika, by go pokonać

Terroryzm – atakowanie podmiotów z otoczenia, by szantażować przeciwnika

Nowa jakość terroryzmu

- **globalizacja i uinformacyjnienie – globalna sieć terrorystyczna**
- **prolifерacja fundamentalizmu i radykalizmu – terroryzm islamski, dżihadyzm?**
- **taktyka terroryzmu samobójczego**
- **terroryzm masowego rażenia: superterroryzm**
- **globalna sieć terrorystyczna – nowe, asymetryczne mocarstwo światowe ery informacyjnej?**

Wymiary asymetryczności terroryzmu globalnego

Wymiary asymetryczności	Zasady współczesnego terroryzmu	Zasady działania świata zachodniego
Humanistyczny	Kierowanie się emocjami, złością, buntem, spontanicznością	Kierowanie się rozumem, pragmatyzm, otwartość na innych
Ideowy	Człowiek niczym, idea (wiara, religia...) wszystkim; radykalizm i fundamentalizm	Człowiek wszystkim, liberalizm, demokracja, wolności, prawa człowieka, gospodarka wolnorynkowa
Prawny	Terroryzm abstrahuje od prawa, atakowanie cywili	Wszystko, także wojna (walka), regulowane prawem, zakaz atakowania cywili
Strategiczny	Strategia maksymalizowania strat, ataki samobójcze	Strategia minimalizowania strat, nie tylko własnych, ale i po stronie przeciwnika (użycie broni precyzyjnej, dronów...)
Organizacyjny	Sięciowość, dowolność, rozproszoność	Hierarchiczność, schematyczność, zwartość...
Instrumentalny	Środki proste, powszechne	Środki wyspecjalizowane, zaawansowane technologicznie

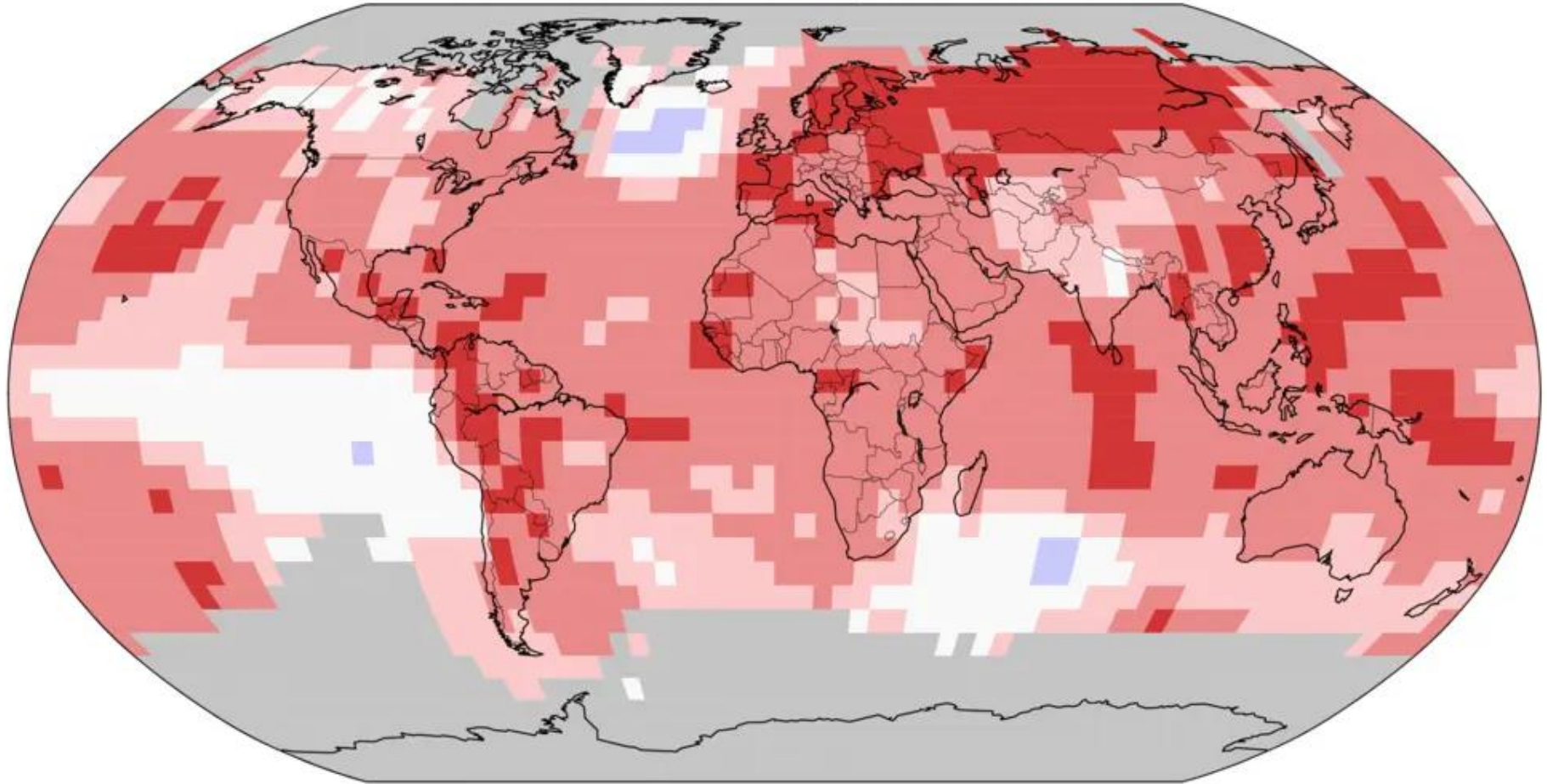
Inne zagrożenia transnarodowe: negatywne skutki rozwoju cywilizacyjnego

- **CZŁOWIEK:** demografia (starzenie się rozwiniętych społeczeństw, migracje, dewiacje społeczne, przestępczość transnarodowa, epidemie – przykład koronowirusa...),
- **NARZĘDZIA:** ryzyka rewolucji technologicznej (broń masowego rażenia, cyberzagrożenia, sztuczna inteligencja, broń hipersoniczna, biotechnologie...),
- **ŚRODOWISKO NATURALNE:** degradacja środowiska naturalnego (skażenie środowiska, zagrożenia klimatyczne...),
- **KOSMOS:** wyzwania opanowywania kosmosu

Land & Ocean Temperature Percentiles Jan–Dec 2020

NOAA's National Centers for Environmental Information

Data Source: NOAA GlobalTemp v5.0.0–20210106

Record Coldest

Much Cooler than Average

Cooler than Average

Near Average

Warmer than Average

Much Warmer than Average

Record Warmest

KLASYCZNE ZAGROŻENIA MIĘDZYPAŃSTWOWE

RYZYKA MIĘDZYPAŃSTWOWYCH KONFLIKTÓW GLOBALNYCH W ERZE RYWALIZACJI MOCARSTW

- **USA – Rosja?**

- **USA – Chiny?**

- **(PUŁAPKA Tukidydesa: zimna wojna – TAK, gorąca - NIE)**

Military Defense Expenditure (billions USD (MDE) at constant 2017 prices)			
	1996	2006	2018
China	\$25	\$90	\$250
U.S.	\$420	\$640	\$650

Source: SIPRI

- **Chiny – Rosja?**

- **Chiny - Indie?**

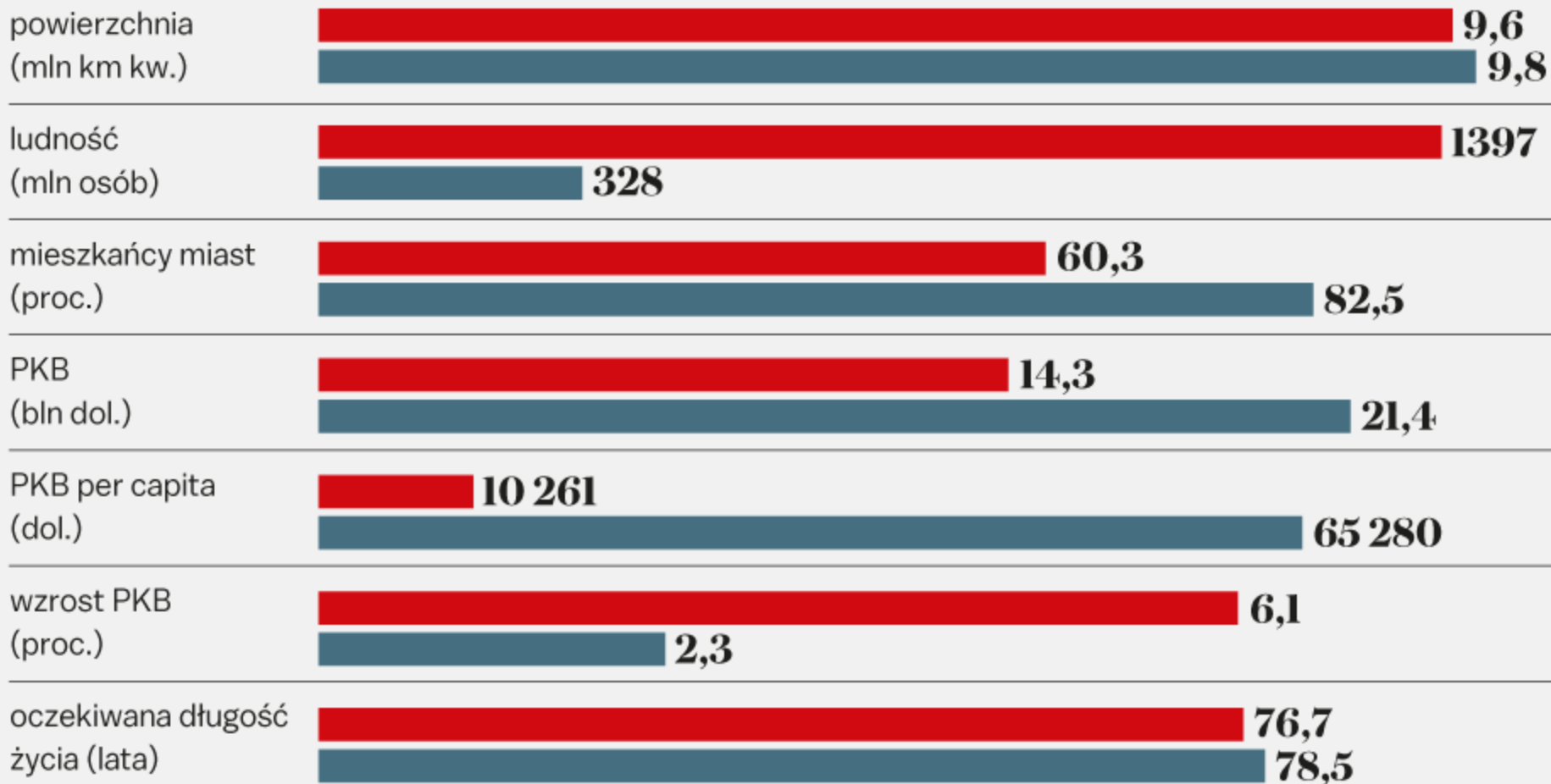
- **Indie – Pakistan?**

- **USA – Korea Płn?**

- **Przyszła wojna bliskowschodnia po nuklearyzacji BW (Izrael, Iran, Arabia Saudyjska...)?**

Starcie USA i Chin w liczbach

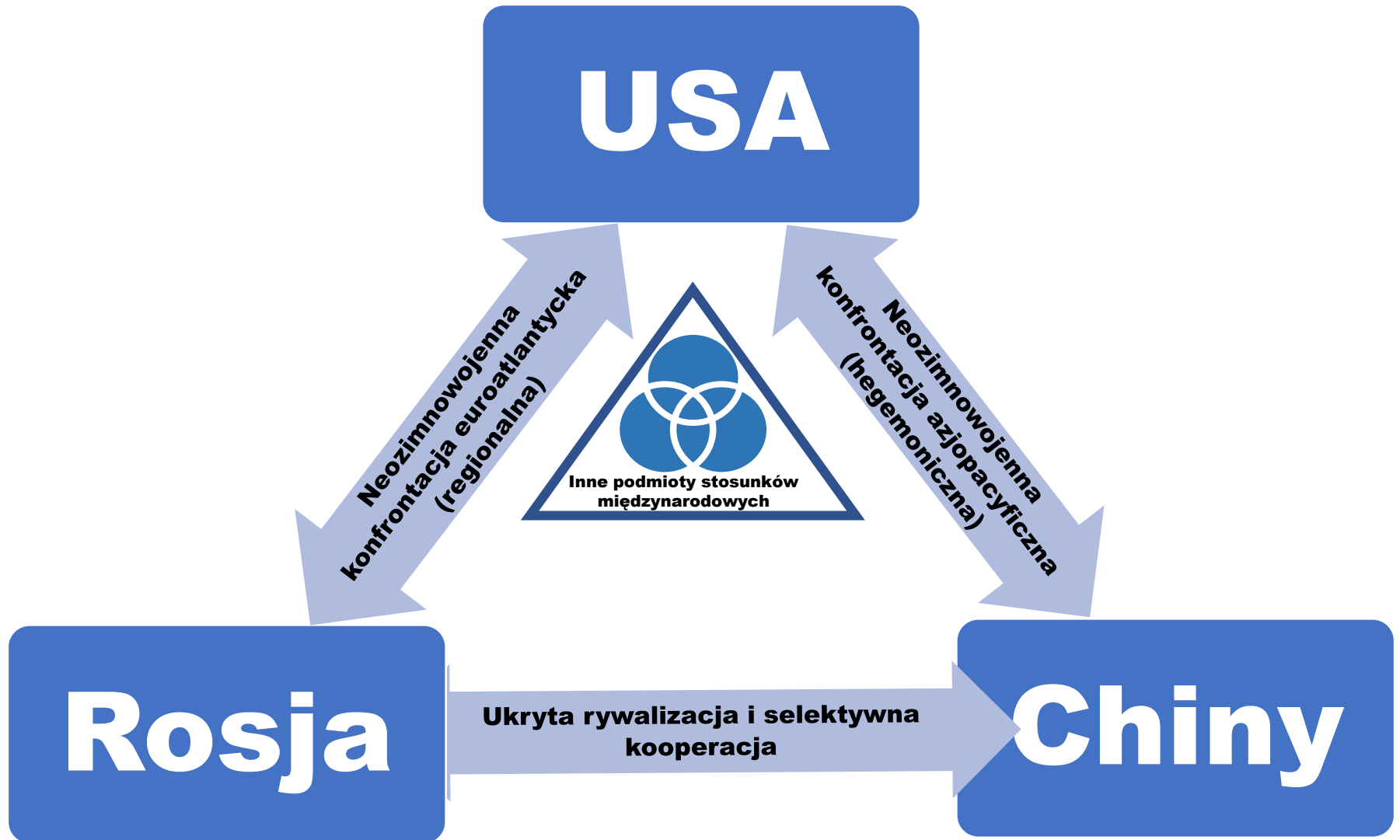
Chiny USA

© GAZETA WYBORCZA

ŹRÓDŁO: EL PAÍS, BANK ŚWIATOWY

Neozimnowojenna triada globalnej rywalizacji międzymocarstwowej XXI wieku

Scenariusze rywalizacji USA - Chiny

Rywalizacja konfrontacyjna (raczej nieunikniona)

Rywalizacja kooperacyjna (mało realna)

Nowa zimna wojna: wojna polityczna
(bardzo prawdopodobna: presja polityczna, ekonomiczna, informacyjna, wyścig zbrojeń, incydenty militarne, proxy wars...)

Wojna incydentalna: ograniczony konwencjonalny konflikt zbrojny
(prawdopodobna: duży incydent zbrojny, intencjonalna, sprowokowana lub ...niechciana wojna; Morze Południowochińskie, Tajwan, Korea...)

Wojna totalna: na pełną skalę, nuklearna
(bardzo mało prawdopodobna, ale nie dająca się wykluczyć jako przypadkowa lub po nieudanej deeskalacji...)

Sytuacja nierozstrzygalna przez dekady, jak pierwsza zimna wojna w XX wieku

Sytuacja ryzykowna. Obie strony mają szanse na zyski, ale obie ryzykują stratami, a nawet katastrofą eskalacyjną

Sytuacja katastrofalna. Obie strony przegrywają

Szanse i ryzyka USA i Chin

REALNE KONFLIKTY

- **Półwysep Koreański – kryzys nuklearny**
- **Bliski i Środkowy Wschód:**
 - **Konflikt palestyńsko-izraelski**
 - **Afganistan, Irak**
 - **Syria, Turcja**
 - **Iran**

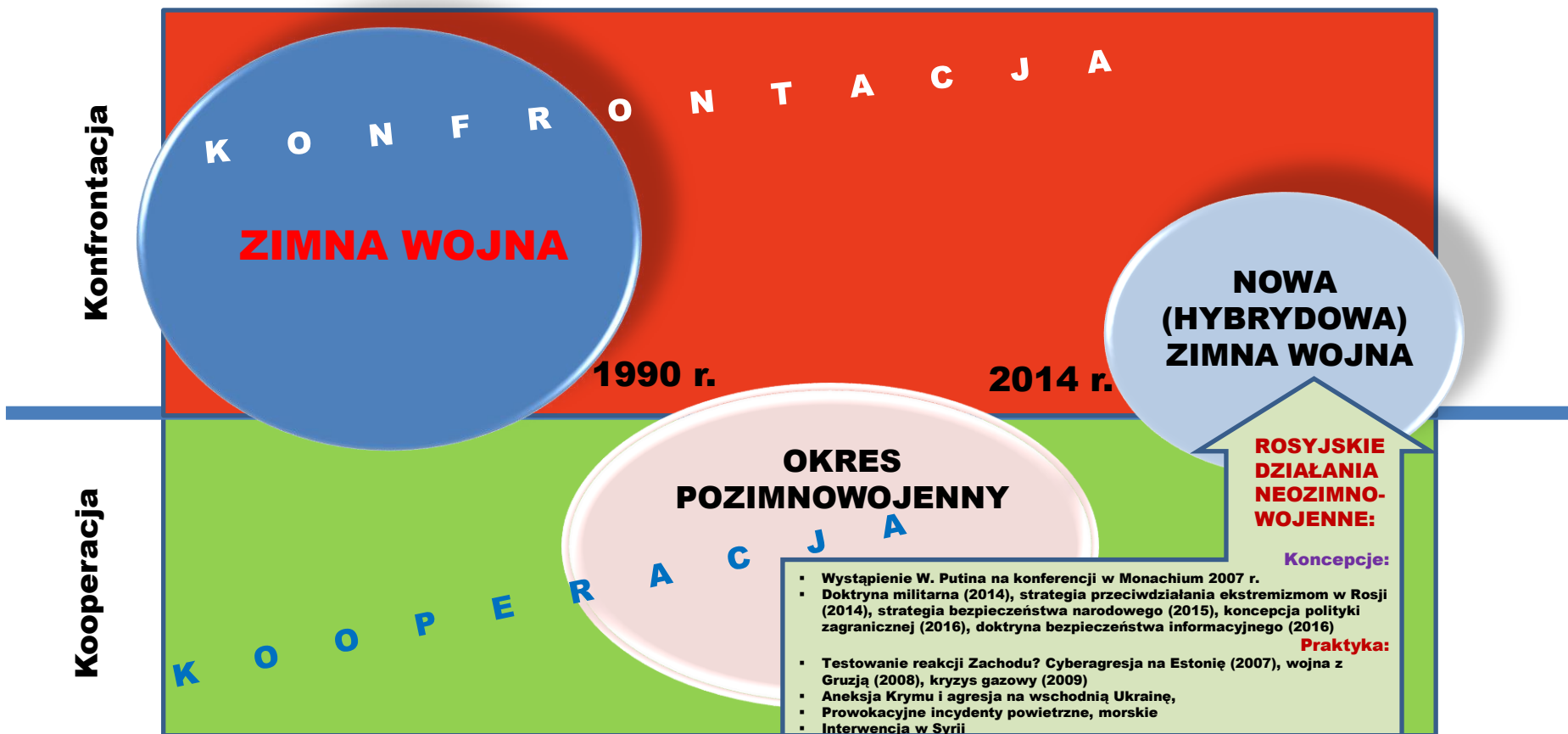
WYMIAR REGIONALNY

REGIONALNE ŚRODOWISKO BEZPIECZEŃSTWA POLSKI

ZAGROŻENIA WOJENNE W WARUNKACH HYBRYDOWEJ ZIMNEJ WOJNY

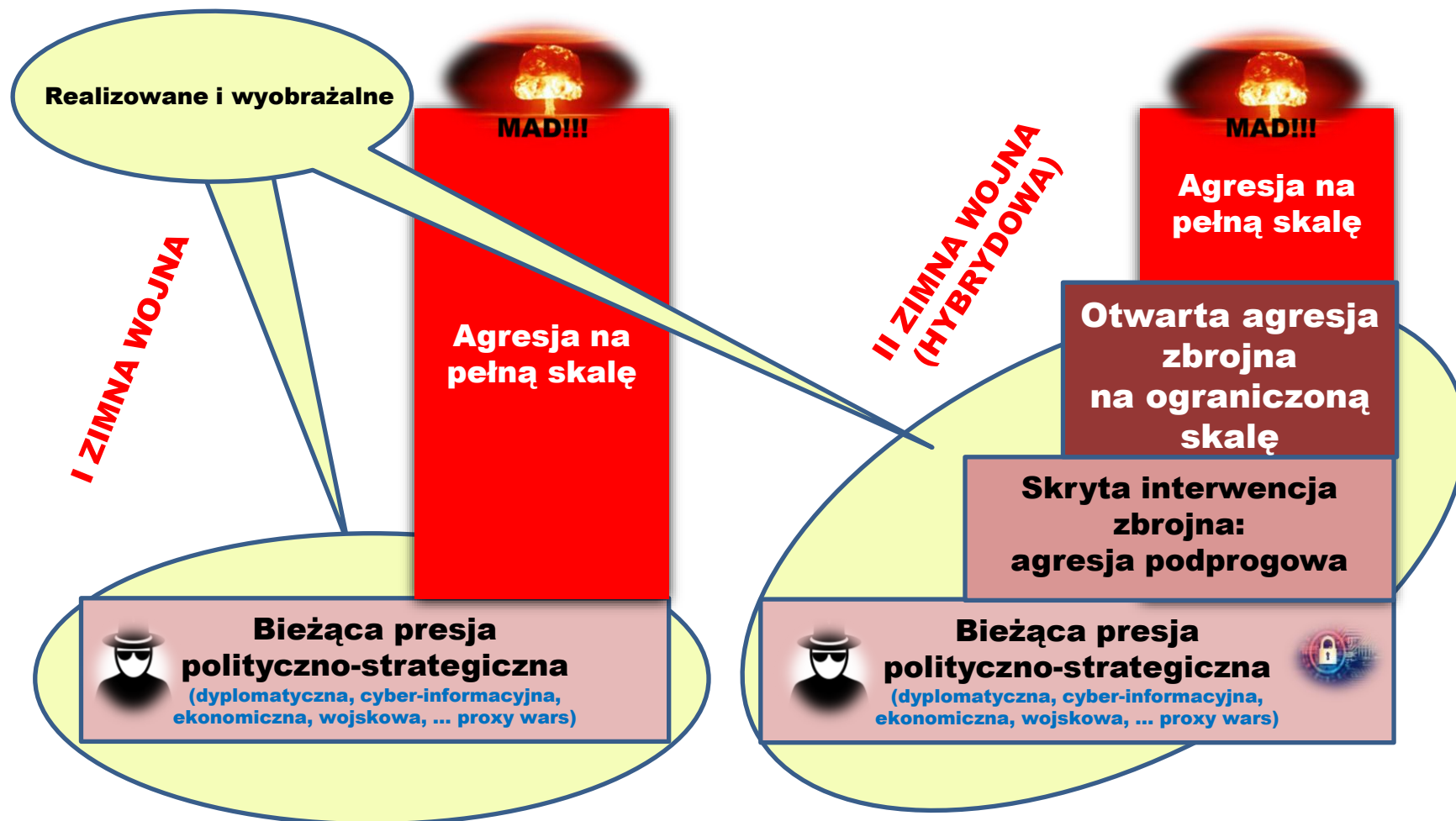
Od zimnej wojny do... nowej zimnej wojny

ISTOTA ZMIANY STRATEGICZNEJ

- Nastąpiła **systemowa zmiana strategiczna**. Aneksja **Krymu** i interwencja zbrojna w **Donbasie** zakończyła okres pozimnowojenny w stosunkach bezpieczeństwa między Rosją i Zachodem
- Wojna zastępcza (proxy war) między Rosją i Zachodem w **Syrii** rozpoczęła praktycznie (zapowiadany werbalnie przez Rosję od dekady) okres konfrontacji politycznej w celu rewizji pozimnowojennego ładu międzynarodowego
- W rezultacie rewizjonistycznej (co do celów) i konfrontacyjnej (co do metod) polityki Rosji wobec Zachodu znaleźliśmy się w okresie nowej, z uwagi na jej treść – **hybrydowej zimnej wojny**
- Równolegle trwa jeszcze ważniejsza **globalna konfrontacja hegemoniczna między USA i**

Porównanie I zimnej wojny XX wieku z nową (II) zimną wojną XXI wieku między Rosją i Zachodem: stopnie eskalacji

Doktryna presji polityczno-strategicznej

- Presja polityczno-strategiczna:
 - Coercive diplomacy
 - Operacje szpiegowskie
 - Dywersja informacyjna, w tym cyberdywersja
 - Sankcje ekonomiczne
 - Dyslokacja i modernizacja SZ
 - Manewry wojskowe
 - Prowokacyjne incydenty wojskowe
 - Proxy wars **(SYRIA!!!)**

Doktryna skrytej interwencji/agresji podprogowej

- Skryta interwencja/agresja podprogowa:
 - Uruchamianie/wykorzystywanie wewnętrznych sił antypaństwowych przez służby specjalne
 - Operacje cyberdywersji
 - Skryte (pod przykryciem) użycie wojsk specjalnych/specnazu
 - Osłona interwencji szantażem otwartego konfliktu zbrojnego („**kułak konwencjonalny**” - duże zgrupowanie wojsk rozwinięte np. w ramach **ćwiczeń typu ZAPAD** w pobliżu granic NATO)
 - **Uwaga: sytuacja trudnokonsensusowa w NATO/UE**

Doktryna agresji ograniczonej

- **Agresja otwarta – ograniczona:**
 - **Przejście od agresji skrytej do otwartej**
 - **Selektywne uderzenia raketowo-lotnicze**
 - **Błyskawiczna operacja aterytorialna (rajd, operacja desantowa)**
 - **Agresja terytorialna o ograniczonym rozmachu (celach, skali, terytorium...)**
 - **„Parasol” taktycznej broni jądrowej (doktryna deeskalacji nuklearnej i ... ostrzegawcze uderzenie jądrowe)**

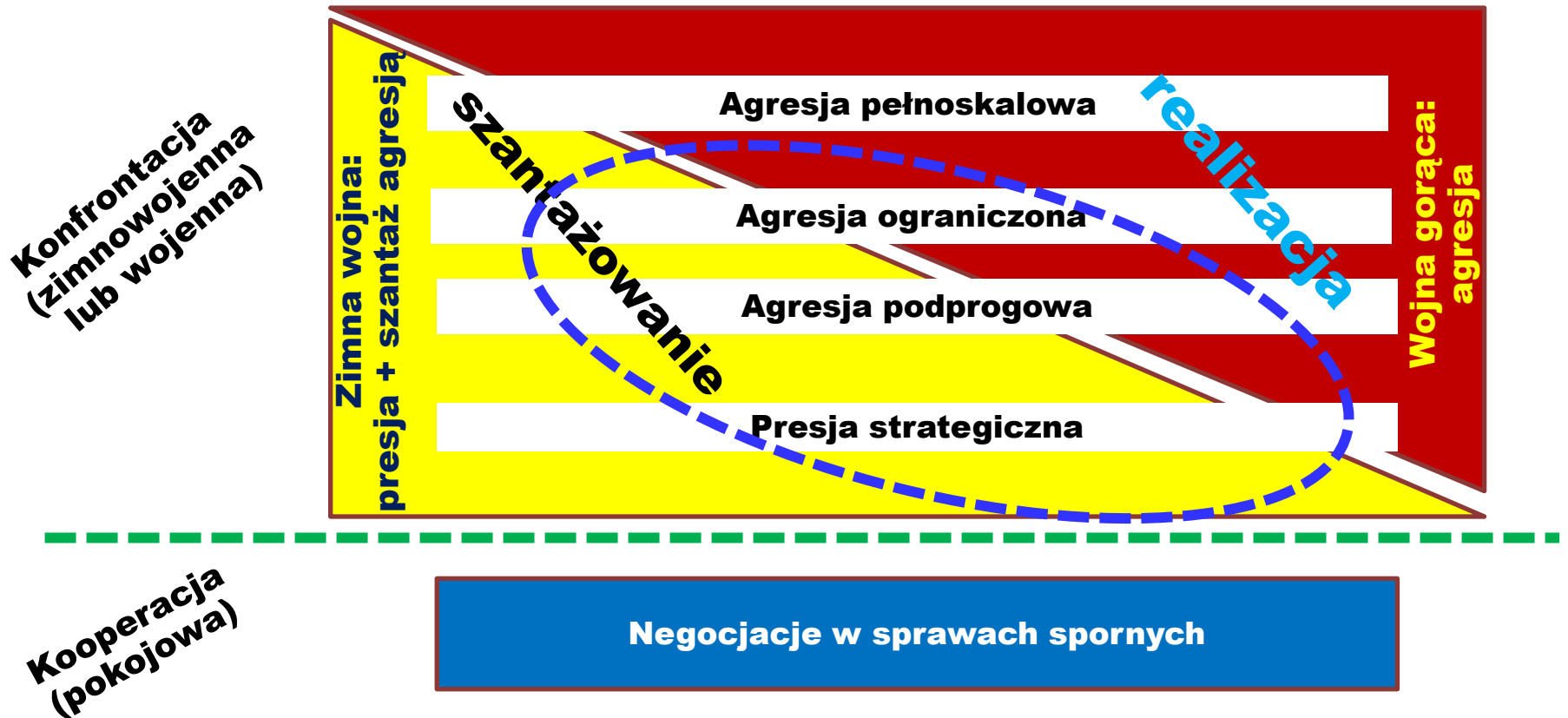
Wojna na pełną skalę

MAD!!!

- Agresja na pełną skalę
 - Wariant bardzo mało prawdopodobny – jak w czasie I zimnej wojny
 - Wyrwanie się spod kontroli agresji ograniczonej
 - Błąd ludzki/technologiczny
 - Cyberdywersja strony trzeciej w systemie kierowania bronią raketowo-nuklearną
 - **MAD: Mutual Assured Destruction (zasada wzajemnego gwarantowanego zniszczenia) – jako bezpiecznik**

Podsumowanie: obszar hybrydowych form przemocy

Konflikty regionalne: Europa

- **Bałkany – kryzysy przytłumione, czuwać (Kosowo, BiH)**
- **Konflikt rosyjsko-ukraiński**
- **Kaukaz:**
 - **Rosja – interesy i strategia;**
 - **Gruzja – aspiracje zachodnie i problemy wewnętrzne;**
 - **Armenia – Azerbejdżan/Górny Karabach**
 - **Turcja – interesy i strategia**

Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO

```
graph TD; A[Możliwe scenariusze relacji Rosja - NATO] --> B[Zimna wojna]; A --> C[Chłodny pokój]; A --> D[Wojna gorąca];
```

Zimna wojna

**Chłodny
pokój**

**Wojna
gorąca**

Scenariusze neozimnowojenne w relacjach NATO - Rosja

- **Scenariusz stabilizacyjny**
 - ustanowienie i wdrożenie mechanizmów konfrontacji strategicznej adekwatnych do warunków nowej zimnej wojny
- **Scenariusz destabilizacyjny**
 - brak skutecznej odpowiedzi Zachodu (NATO, UE) na neozimnowojenną doktrynę i praktykę Rosji

Scenariusze dla Europy Środkowo-Wschodniej

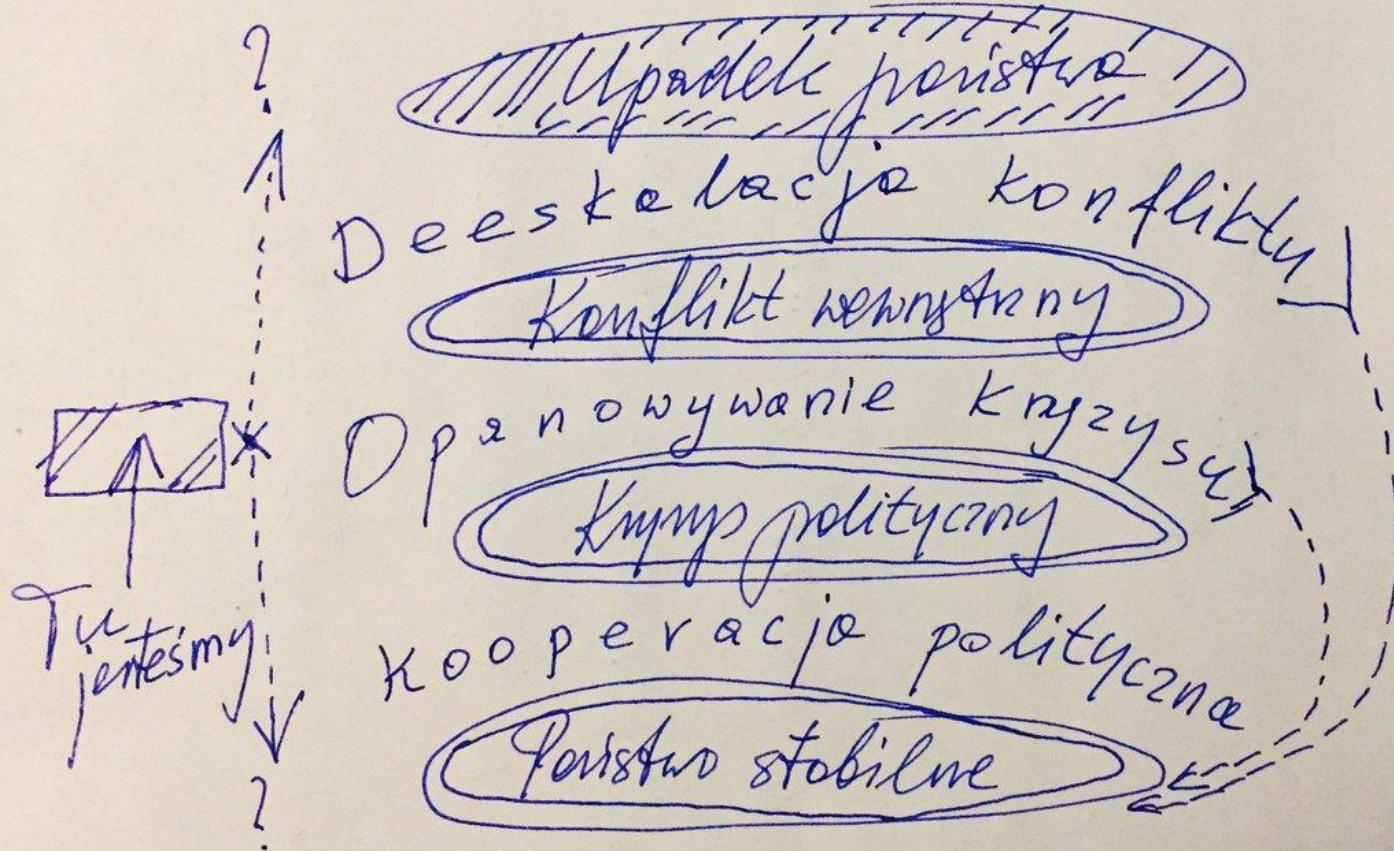
- **Scenariusz „tarczy, przedmurza” neozimnowojennego**
 - następstwo zaostrzenia się nowej zimnej wojny
- **Scenariusz „szarej strefy” bezpieczeństwa**
 - następstwo zwycięstwa populizmu i izolacjonizmu w EŚW
- **Scenariusz „Jałty II”**
 - następstwo porozumienia USA z Rosją o nowym podziale wpływów w Europie

WYMIAR KRAJOWY

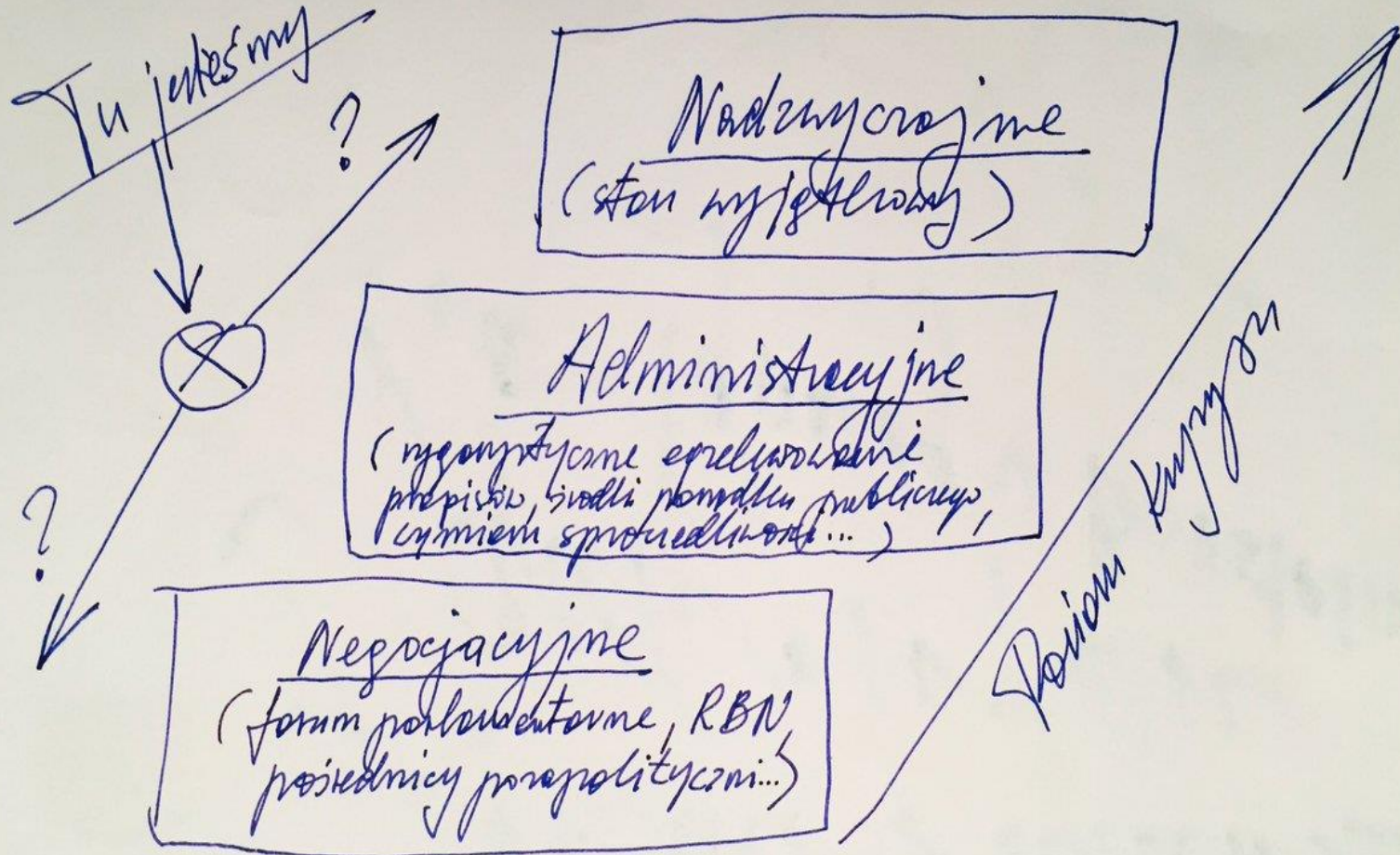
KRAJOWE RYZYKA: zerwanie ciągłości strategicznej

- **Zatrzymanie cyklu planowania i szkolenia operacyjno-strategicznego:**
 - **negowanie SBN, brak SPBN i opóźniona strategia bezpieczeństwa narodowego, porzucenie prac nad doktryną bezpieczeństwa informacyjnego i odpornością strategiczną...**
- **Niestrategiczne programowanie i realizacja rozwoju systemu bezpieczeństwa narodowego:**
 - **programy pozamilitarne, Program Rozwoju SZ (realizacja „kroplowa”, kontrowersje wokół zakupu F-35), kontrowersyjne WOT, brak systemu rezerw, upartyjnienie...**
- **Zakłócenie współpracy międzynarodowej:**
 - **konflikty z sojusznikami, podważenie wiarygodności ...**

Matryca bezpieczeństwa wewnętrznego państwa

Instrumenty negocjacji kryzysowej

Dziękuję😊

Wspierasz
też na:
www.koziej.pl
@SKoziej